

BEN BİR ÇİZGİYİM: Çizgiden bir şapka mı çıktı?

Ümit Öğmel'in renk-çizgi ve sözcüklerle kurguladığı Ben Bir Çizgiyim, okulöncesi dönemin çocuklarına seslenen "çocuğa göre anlatım dilinin"¹ öncelendiğı bir yapıttır.

Yapıt, okurda bir çizgi ile neler yapılabileceğine ilişkin merak uyandırabilir. Metinlerin yazı biçimi (fontu) de çocuk dünyasından izler taşıyor. Ayrıca çizgiye dayanan bir sanat diliyle birçok nesne kitapta yaşam buluyor. Çocuğun düş dünyasının sınırları çizgilerle genişletiliyor.

Kahramanımız Çizgi, bir şapka selamıyla çocuk okura "hoş geldin" diyor. Bu da kahramanımızla çocuk arasında sıcak bir dostluğun başlamasını sağlıyor. Yapıtın özgünlüğüne katkı sağlayan yönlerden biri de "çocuklarda resim yapma isteğinin uyandırılmasında, çocuğun kendi becerileriyle çizebileceğı yalınlıktaki resimlerin" (Sever; 2008:169) derinlikli anlam sunmasıdır.

Öğmel, "Bak... Kocaman bir doğum günü pastası oldum hemen!" diyerek çizgiyi okurla buluşturuyor ve vurgulu biçimde yazılmış sözcüklerle okurun ilgisini çekiyor. Bir yılbaşı ağacı olup okur için süslenmesini dile getirirken, bir köpek çizerken onlara duyduğu sevgiyi okura duyumsatıyor.

Öğmel, bu yapıtında, "Palyaço şapkasına ne dersin? Yürekleri sevinçle, neşeyle doludur palyaçoların..." der. Bu sözlerden şunları anlayabiliriz: Sanatçı yalnızca çizeceğı nesnenin ne olduğunu söylemiyor; aynı zamanda nesneye anlam yükleyerek okura sesleniyor.

Yazar ve okur birlikte süt içiyorlar. Okur, düşsel bir eyleme ortak oluyor: "Sen ve ben, birer bardak süt içiyoruz..." Böylelikle çocuk okur da kendisini anlatının bir kahramanı olarak görüyor.

Çizgi durmadan deviniyor, değişiyor, değişiyor... Çizgi, yunus balığına, geceleyin parlayan bir yıldıza, yağmur yüklü bir buluta ve yağmurdan koruyan bir şemsiyeye dönüşüyor. Tüm nesnelere, varlıklar neden-sonuç ilişkisi içinde sanatçı duyarlılığı ile biçimlendiriliyor.

¹ Sever, Sedat (2010). "Çocuk ve Edebiyat" s.182.Tudem, İzmir

Çizgi, sonunda bir dost eline dönüşerek çocuğu, yaratım sürecine katılması için güdülüyor. "Daha çok, çok şeyler..." yapabilirim diyerek çocuğun bu oyunu sürdürmesini istiyor. Yapıt, yukarıda sıralanan özellikleri nedeniyle okulöncesi dönemdeki çocuklara salık verilebilir.

Berivan EKİNCİ
Ankara Üniversitesi
Eđitim Bilimleri Fakültesi
Araştırma Görevlisi